

ПЛЮСЫ ЛІЧБАВАЙ БУДУЧЫНІ І БЯСПЕКІ

абмяркоўваюць
эксперты
на II Міжнародным
лічбавым форуме
#GBC (Дзяржава.
Бізнес. Грамадзяне)
у сталіцы

Штучны інтэлект, электронны ўрад, смарт-энергетыка, беспілотныя тэхналогіі, біяметрычная ідэнтыфікацыя... Пра гэтыя і іншыя дасягненні і напрамкі развіцця лічбавізацыі, а таксама неабходнасць стварэння засцярогі ад кібератак і ўплыву на свядомасць чалавека разважалі эксперты на II Міжнародным лічбавым форуме, які праходзіць у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі.

ПЛЮСЫ ЛІЧБАВАЙ БУДУЧЫНІ І БЯСПЕКІ

ДОМА, НА РАБОЦЕ, У СВЕЦЕ

Лічбавыя тэхналогіі пачынаюць адгрываць усё большую ролю як у штодзённым жыцці грамадства, так і ў забеспячэнні бяспекі, канкурэнта- і абароназдольнасці дзяржавы, заўважыў **Уладзімір ГУСАКОВ, старшыня прэзідыума НАН Беларусі**, які расказаў пра плюсы пераходу да «лічбы».

— Для дзяржавы лічбавыя эксістэмы — гэта мадэрнізацыя эканомікі і вытворчых працэсаў і тэхналагічная незалежнасць. Бізнес атрымлівае ад лічбавізацыі доступ да новай кліенцкай базы і зручныя сэрвісы, інфармацыйную празрыстасць, хуткасць транзакцый і выхад на новыя рыначныя нішы. Для грамадзян лічбавыя працэсы азначаюць спрашчэнне і паскарэнне задавальнення іх патрэб і нівеліроўку тэрытарыяльных бар'ераў пры атрыманні тавараў і паслуг. Сучасныя тавары неўзабаве змогуць друкавацца на 3D-прынтары пад персанальны заказ пакупніка.

Пра тое, што сучасныя інвацыйныя тэхналогіі прымяняюцца ў нашым жыцці не толькі віртуальна, але і рэальна, сведчыць, напрыклад, вопыт БелАЗа: на яго машынах выкарыстоўваюцца электрапрыводы, там працуюць акумулятарныя самазвалы, дзе кіраванне ажыццяўляецца эксістэмай зарадкі з магчымым рэкуперацыяй. Першы цалкам электрычны кар'ёрны самазвал, створаны для рынку, дзе існуе праблема са шкоднымі выкідамі, у трэцім квартале сёлета ўжо будзе выпрабаваны ў рэальных умовах работы.

— Большасць апаратна-праграмных комплексаў на самазвалах — айчынай ці расійскай вытворчасці. А санкцыйны ціск даў нам час для пошуку новых тэхнічных магчымасцяў. Распрацоўкі ў галіне электронных кампанентаў не спыніліся, а спецыялісты пераарыентаваліся на новыя рынкі збыту, — падкрэсліў **Аляксандр БАЦВІННІКАў, першы намеснік генеральнага дырэктара па стратэгічным развіцці, інвацыйнай дзейнасці і інфармацыйных тэхналогіях БелАЗа**.

«Лічба» робіць жыццё прасцейшым, аднак не адразу — спачатку ідзе няпросты працэс прывыкання да яе. Бадай што самая алічбаваная галіна ў Беларусі — банкаўская, і яна будзе развівацца далей. У прыватнасці, у банкаў-

скую практыку мяркуецца ўкараніць ID-карткі і біяметрычныя дакументы. А яшчэ — перавесці сёлета ў электронны выгляд 131 адміністрацыйную працэдуру, а да 2025-га — каля 700.

АХОВА КІБЕРПРАСТОРЫ

Лічбавізацыя многае стварае, аднак многае і разбурае, у прыватнасці, наша ўяўленне аб звыклых рэчах, а нязвыклае робіць неабходным. Хуткасць асваення новых тэхналогій — аснова эканамічнага развіцця, вынікі якой дазваляюць забяспечыць больш высокую якасць жыцця людзей, лічыць **Валерый ІВАНОВ, кіраўнік спраў Прэзідэнта**, гаворачы пра пераадоленне нашай краінай лічбавыя адрывы ад іншых дзяржаў.

Аднак лічбавізацыя яшчэ можа мець шэраг негатыўных наступстваў для культуры і грамадства праз трансфармацыю ладу жыцця, каштоўнасцяў і формай узаемадзеяння людзей, лічаць эксперты.

— Чалавецтва жыве ва ўмовах трансфармацыі самых базавых і, здавалася б, непахісных асноў палітычнай, эканамічнай і тэхналагічнай светабудовы. Рэальны свет ператвараюць у дадатак да ілюзорнага жыцця па той боку экрана. У выніку чалавек становіцца аб'ектам для маніпуляцый. Нам патрэбныя стратэгіі супрацьстаяння гэтым выклікам і пагрозам, — упэўнены **Уладзімір Гусакоў**.

Пра кібератакі і неабходнасць іх стрымлівання праз на-яўнасць адпаведнай сістэмы засячрога казаў і **Юген ЛІПЛЯНІН, прадстаўнік Аператыўна-аналітычнага цэнтра пры Прэзідэнце**. Ён падкрэсліў неабходнасць пастаяннага маніторынгу інтэрэт-прасторы арганізацыямі, якія абслугоўваюць сайты, і прапановаў стварыць Нацыянальны цэнтр маніторынгу кібербяспекі і разгаварыла на кіберцындэнта.

А вось у БДУ яшчэ ў 2018-м стварылі савет па лічбавай трансфармацыі ўніверсітэта і пачалі работу ў дадзеным кірунку. Працуе і ўдасканальваецца сістэма «Аналітычнае інфармацыйнае асяроддзе БДУ», якая ўключае ў сябе кіраванне шматлікімі працэсамі: паступленне ва ўніверсітэт, размярковаанне, аператыўны доступ да фінансава-эканамічных паказчыкаў, генерыванне даходаў ВУНУ, планаванне расходаў і іншае, заўважыў **Андрэй КАРОЛЬ, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта**, і падкрэсліў важнасць навуку знаходзіць зерне праўды.

— Лічбавізацыя — гэта стэрэпрацэс. Хуткасцяў становіцца ўсё больш — чалавецтва развіваецца з хуткасцю 16 тысяч чалавек у гадзін. І гэта адбываецца і на аб'ёмах інфармацыі, і на недахопе часу, і на тым, што чалавек не паспявае за зменамі. Таму працэс лічбавізацыі запатрабаваны для супрацьдзеяння маніпуляцыям асобай з боку знешняга асяроддзя, што мы сёння масава і назіраем. І гэта задача ў тым ліку такіх кангітуўных інфармацыйных тэхналогій. Для гэтага мы ствараем на аснове зменных планаў па лічбавізацыі ўніверсітэта свае аналітычныя экспертныя клубы, у тым ліку студэнтскага.

Зьямы шар фактычна звязуіць да памераў працягнутай далоні, у якую змяшчаецца смартфон ці іншая прылада доступу да інфармацыі. А ўмовы ўзаемазвязанага свету дзкуюць новыя фарматы кааперацыі і ўзаемадзеяння не толькі дзяржавы, бізнесу і грамадзян, але і краін у цэлым.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.